

Saksbehandler: Børge Aadland
baa@hib.no 55587227

Vår dato: 29.01.2010
Deres dato: 18.09.2009

Vår ref. 2010/479
Deres ref.: 200901279-/TSA

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

HØRINGSUTTALELSE NY JORDSKIFTELOV

Høgskolen i Bergen viser til "Høringsnotat om ny jordskiftelov" og har i den sammenheng merknader til dette. Merknadene knytter seg til følgende kategorier

- 1) Betydning for Høgskolen i Bergen (og eventuelt andre utdanningsinstitusjoner),
- 2) Høringsutkastets forhold til mandatet

Innledningsvis kan en bemerke at høringsnotatet på enkelte områder er svært godt drøftet og argumentasjonen viser at det er gjort en balansert avveining mellom de ulike alternativene. En vil i den sammenheng særlig trekke frem punkt 5.11.5 "Val av ankeinstans". Høgskolen i Bergen vil på dette området støtte arbeidsgruppens konklusjoner.

Betydning for Høgskolen i Bergen

Arbeidsgruppen foreslår på side 47 å oppheve det lovfestede monopolet på utdanning av jordskiftedommere som Universitetet for miljø- og biovitenskap (tidligere Norges Landbrukshøgskole) har hatt. For Høgskolen i Bergen innebærer dette at en vil kunne gå videre med planene om å opprette en mastergradsutdanning i samarbeid med Juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen for blant annet å utdanne jordskiftedommere.

På samme måte som høringsnotatet på enkelte områder har gode drøftelser har en også områder som hvor drøftelsene er fraværende. På side 15 har en blandet sammen formålsbetraktninger og påstander om lovens faktiske betydning.

"Ein oppnår på denne måten både ein privat og samfunnsmessig gevinst, fordi høvelege grenser og klare og ryddige eigar- og brukarforhold legg betre til rette for rasjonell drift, auka lønnsemd og verdiskaping knytt til grunnareal."

Selv om dette er formålet, er det i forarbeidene ikke vist til kildene for disse påstandene. I nyere tid er det ikke publisert større undersøkelser eller forskning som dokumenterer/underbygger at partene i jordskiftesakene er av denne oppfatningen. Det er således ikke vitenskapelig dekning for påstanden.

Videre fremgår det på side 15 at

"Konfliktpotensialet knytt til fast eigedom, blir også redusert"

På samme måte har ikke denne påstanden en kildehenvisning. Muligheten til ny behandling for jordskifteretten etter 10 år kan tvert imot bidra til å øke konfliktpotensialet. Det forskningen, ved Professor Per Kåre Sky, derimot viser er at en ved rettsmekling kan redusere fremtidig konfliktpotensial knyttet til fast eiendom

Jordskifteretten er et særnorsk fenomen. Høgskolen i Bergen viser til at det samlet sett er gjennomført begrenset forskning innen det som kan karakteriseres som kjerne i jordskiftefaget. Det vil si at forskningen som er gjennomført er gjerne innenfor et snevert område, som for eksempel rettsmekling i jordskifteretten av Professor Per Kåre Sky og reindrift/sameretten forhold til jordskifteloven av Førsteamanuensis Øyvind Ravna. Unntaket i denne sammenheng er Professor Hans Sevatdal som gjennom lang tid har forsket innenfor hele bredden av jordskiftefaget. Forskningen til Professor Hans Sevatdal gir derimot ikke dekning for disse påstandene som fremgår av høringsuttalelsen. For at en skal kunne underbygge antagelsene som fremgår av høringsutkastet vil det således være nødvendig med egne forskningsprogrammer hvor midlene kanaliseres mot forskning innenfor hele bredden av jordskiftefaget. Frem til slik forskning foreligger må derfor slike påstander reformuleres som målsettinger.

Høringsutkastets forhold til mandatet

I mandatet til arbeidsgruppen ble det blant annet lagt vekt på at

- Loven skulle få en mer oversiktlig struktur og gjøres mer tilgjengelig for å kunne benyttes av folk flest.
- Begrepsbruken i loven skulle både når det gjelder saksbehandlingsreglene og avgjørelsesformer gjøres mer lik annen prosesslovgivning.

Det er ingen tvil om at lovforslaget innebærer en bedre struktur og modernisering av jordskifteloven. Derimot er loven på flere punkt gjort unødvendig ordrik. Når det i §6-1 i arbeidsgruppens lovutkast er vist til at tvisteloven gjelder så langt den passer, med mindre det er gjort særskilt unntak, er det ikke nødvendig å ta inn likelydende bestemmelser i jordskifteloven. Et eksempel på dette er lovutkastets §6-12 om rettens veiledningsplikt og §6-24 om opprettholde rettsmekling i jordskifteretten gjennom egen forskrift isteden bruke tvistlovens kapitel 8.

I forhold til å sikre en enhetlig bruk av begreper for all prosesslovgivning, har arbeidsgruppen gjort det motsatte ved å innføre nye og uklare begreper. Selv om begrepet gjennomsyn ikke skulle innebære særlige problemer hensyn til den naturlige forståelse, så har en begrepsmessig helt unødvendig fjernet seg annen prosesslovgivning.

Når det gjelder forslaget om å innføre begrepet semjedom, er dette klart i strid med arbeidsgruppens mandat. Argumentasjonen på side 103 gir ikke grunnlag for å sette til side de siterte retningslinjene nedfelt i mandatet. Begrepet finnes i dag ikke det norske språket og sammensatt av to ord som i realiteten har motsatt betydning. Det er således egnet for å skape usikkerhet både for profesjonelle aktører og folk flest. Begrepet bør således fjernes.

Videre var det i mandatet formulert en målsetting om at (side 12)

”Det skal skapast ei jordskiftelov som høver med tida og tilhøva ut frå dei behov eigarar, rettshavarar og samfunnet elles har for å løyse tvistar og problem knytt til utnytting og bruk av fast eigedom.”

Som nevnt innledningsvis har høringsnotatet på enkelte områder gode drøftelser med balanserte avveier hvor det er argumentert for valg av ulike alternative løsninger. På side 42 er derimot argumentert med at

”Etter 150 år med jordskifteverksemd er verkemidla i jordskifteloven basert på solid erfaring og det er stegvis tilpassa behova”.

Med en slik argumentasjon om at tiden i seg selv er bevis for kvalitet uten noen nærmere drøftelse av det fremtidige behovet har arbeidsgruppen verken oppfylt mandatets målsetting eller opptrådt i tråd med de krav som stilles til utarbeidelse av forarbeider. Tilsvarende argumentasjon er brukt på side 54-55.

Med hilsen

Ole Gunnar Søgne
Dekan

Børge Aadland
Høgskolelektor